

Історія

УДК 378.014:070.16(045)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18153977>

Формування історичної культури молоді в умовах медіазалежного суспільства

Баличева Лариса Вікторівна,

кандидат історичних наук, доцент кафедри української філології та історії,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,
м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5960-0997>

Прийнято: 22.12.2025 | Опубліковано: 05.01.2026

***Анотація:** У сучасному суспільстві, у якому медіа посідають провідне місце в повсякденній комунікації, проблема формування історичної культури молоді в умовах медіазалежності набуває особливої актуальності. **Метою** статті є дослідження процесу формування історичної культури молоді в умовах медіазалежного суспільства, визначення впливу медіа на сприйняття історії та розроблення рекомендацій для підвищення ефективності історичної освіти серед молодого покоління. Для досягнення цієї мети застосовувався комплекс теоретичних **методів**, таких як аналіз, синтез, абстрагування, індукція та дедукція, а також емпіричних підходів, зокрема спостереження та опис. **Результати** дослідження показали, що різні медіаформати суттєво впливають на сприйняття історичних подій та постатей молоддю, при цьому кожен із них формує уявлення про минуле специфічним чином, який може як сприяти, так і ускладнювати розвиток історичної культури. Основні труднощі, з якими стикається молодь, пов'язані*

з інформаційним перевантаженням, що призводить до поверхневого засвоєння матеріалу та втрати концентрації, а також із впливом дезінформації й маніпулятивних наративів, що формують хибні уявлення та емоційне сприйняття історії. Зниження довіри до наукових джерел і відсутність навичок критичного аналізу створюють додаткові перешкоди в процесі засвоєння історичних знань. У статті запропоновано практичні рекомендації для педагогів і батьків, що передбачають інтеграцію медіаресурсів в освітній процес, розвиток критичного мислення та організацію дослідницької діяльності. Комплексний підхід до формування історичної культури молоді, який поєднує активне обговорення історичних тем зі свідомим медіаспоживанням, сприяє глибшому розумінню подій минулого та розвитку аналітичних навичок. **Висновки** дослідження підкреслюють важливість усвідомлення соціального та культурного контексту, що дозволяє не лише осмислити минуле, а й сформуванню стійку громадянську позицію.

Ключові слова: історична культура, медіазалежність, молодь, сприйняття історії, інформаційне перевантаження, дезінформація, критичне мислення, медіаресурси, освітній процес, громадянська позиція.

Formation of the historical culture of youth in a media-dependent society

Larysa Balycheva,

PhD in History, Associate Professor, Department of Ukrainian Philology and History, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5960-0997>

Abstract: *In modern society, where the media plays a leading role in everyday communication, the problem of shaping the historical culture of young people in conditions of media dependence is becoming particularly relevant. The **purpose** of*

*this article is to study the process of forming historical culture among young people in a media-dependent society, to determine the influence of the media on the perception of history, and to develop recommendations for improving the effectiveness of historical education among the younger generation. To achieve this goal, a set of theoretical **methods** was used, such as analysis, synthesis, abstraction, induction, and deduction, as well as empirical approaches, in particular observation and description. The **results** of the study showed that different media formats significantly influence young people's perception of historical events and figures, with each format shaping perceptions of the past in a specific way that can either promote or hinder the development of historical culture. The main difficulties faced by young people are related to information overload, which leads to superficial assimilation of material and loss of concentration, as well as the influence of disinformation and manipulative narratives that shape false perceptions and emotional perceptions of history. Declining trust in scientific sources and a lack of critical analysis skills create additional obstacles to the acquisition of historical knowledge. The article offers practical recommendations for educators and parents, including the integration of media resources into the educational process, the development of critical thinking, and the organization of research activities. A comprehensive approach to shaping the historical culture of young people, which combines active discussion of historical topics with conscious media consumption, contributes to a deeper understanding of past events and the development of analytical skills. The **conclusions** of the study emphasize the importance of understanding the social and cultural context, which allows not only to comprehend the past, but also to form a stable civic position*

Keywords: *historical culture, media addiction, youth, perception of history, information overload, disinformation, critical thinking, media resources, educational process, civic position.*

Постановка проблеми. Сучасне медіазалежне суспільство формує для молоді нові способи сприйняття історії, у яких рівень історичної культури здебільшого визначається здатністю критично осмислювати інформацію. Інформаційні технології та медіа не лише забезпечують доступ до історичних знань, а й впливають на формування стереотипів і спрощених уявлень про минуле, що може знижувати критичність оцінки історичних фактів і подій. У таких умовах уміння аналізувати та інтерпретувати джерела інформації набуває особливої ваги, оскільки інформаційне перенасичення посилює ризики спотворення історичної пам'яті й знецінення культурної спадщини. Це особливо актуально в контексті глобалізаційних процесів, коли ідентичність і ціннісні орієнтири молоді зазнають впливу різномірних і часто суперечливих наративів.

Формування історичної культури в зазначеному контексті виходить за межі простого засвоєння фактологічних знань і постає як цілісний процес розвитку медіаграмотності, критичного мислення та свідомої оцінки інформації. Його значущість полягає у створенні таких умов, за яких молодь не обмежується пасивним сприйняттям історичних подій як завершених фактів, а здатна аналізувати їх у ширшому соціокультурному контексті, усвідомлювати їхній вплив на сучасні суспільні процеси та на цій основі формувати власну громадянську позицію.

Актуальність дослідження зумовлена потребою розроблення нових педагогічних підходів, які враховують специфіку сучасного медіасередовища та його вплив на сприйняття історії. Інтеграція медіаграмотності в освітні програми сприятиме не лише ефективнішому засвоєнню історичних знань, а й формуванню здатності до критичного переосмислення інформації, що є важливим чинником розвитку самостійної історичної свідомості. Розв'язання окресленої проблеми передбачає міждисциплінарну взаємодію фахівців у галузі освіти, соціології, психології та медіакомунікацій для створення

результативних методик навчання, які забезпечуватимуть усвідомлену взаємодію молоді з інформаційними потоками та сприятимуть формуванню стійкої культурної ідентичності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Узагальнення сучасних наукових публікацій, присвячених проблемі формування історичної культури молоді в умовах медіазалежного суспільства, засвідчує посилення уваги наукової спільноти до впливу медіакультури на ціннісні орієнтації та світоглядні орієнтири молодого покоління. Зокрема, М. Левченко, Б. Чуприна та Д. Кузякіна досліджують медіакультуру як соціальний феномен, демонструють її вплив на формування ціннісних орієнтацій і світогляду молоді, а також підкреслюють роль медіаосвіти для розвитку критичного мислення та адаптації до цифрового середовища [1]. Еволюцію медіаспоживання в Україні висвітлює М. Байда, визначаючи вплив соціальних мереж і цифрових платформ на сприйняття сучасної історії та підкреслюючи важливість медіаграмотності й підтримки незалежних засобів масової інформації [2]. Взаємозв'язок історичної освіти та формування громадянської ідентичності досліджують І. Мороз та В. Каюн, акцентуючи на проблемах фрагментарності та ідеологічної упередженості контенту, а також на необхідності компетентісно-діяльнісної моделі навчання [3].

Маркери громадянської ідентичності та роль освітніх предметів у формуванні активної громадянської позиції вивчає С. Толочко [4]. Розвиток українського медіамистецтва аналізує О. Ллойд-Маєр, наголошуючи на його трансформації під впливом цифрових технологій, Інтернету та нових форм мистецтва [5]. Трансформацію політичної культури молоді в довоєнний та воєнний періоди досліджує О. Артемчук, показуючи роль національно-патріотичного виховання, волонтерства та цифрової політичної компетентності у формуванні свідомості молодих громадян [6]. Проблеми інформаційної культури сучасної молоді розкриває О. Прудникова,

підкреслюючи розвиток кліпового мислення, гаджетозалежність та потребу в посиленні інтелектуально-аналітичних навичок [7].

Молодіжні субкультури в умовах медіатрансформацій аналізують В. Шостак та О. Москвич, визначаючи культурні коди та їхню роль у конструюванні колективного досвіду [8]. Вплив медіакультури на мовлення студентської молоді досліджують Н. Горбач і О. Стрельбіцька, наголошуючи на необхідності медіаосвіти для критичного аналізу інформації [9]. На висвітленні молодіжної політики в мас-медійному дискурсі зосереджується П. Дворянин, показуючи роль медіа у формуванні образу патріотичної молоді людини та розвитку громадських організацій [10].

Отже, результати сучасних наукових досліджень засвідчують комплексний вплив медіакультури на формування історичної культури, громадянської ідентичності та ціннісних орієнтирів молоді, водночас актуалізуючи потребу в інтеграції медіаграмотності й компетентісно орієнтованих підходів у систему історичної освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень, присвячених впливу медіакультури та історичної освіти на молодь, низка важливих аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Попередні наукові розвідки зосереджувалися переважно на соціокультурних та інформаційних вимірах медіаспоживання, а також на проблематиці формування громадянської ідентичності, водночас безпосередній вплив цифрового середовища на сприйняття історії та процеси критичного осмислення минулого молоддю потребує глибшого вивчення. Недостатньо з'ясованими залишаються й механізми, за допомогою яких медіа впливають на формування ціннісних та історичних орієнтирів у взаємодії з освітніми практиками й розвитком громадянських компетентностей. Запропоноване дослідження спрямоване на подолання окреслених прогалин шляхом комплексного аналізу ролі медіакультури у формуванні історичної

свідомості молоді, що зумовлює його наукову новизну та актуальність у сучасному суспільному контексті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження процесу формування історичної культури молоді в умовах медіазалежного суспільства, визначення впливу медіа на сприйняття історії та розроблення рекомендацій для підвищення ефективності історичної освіти серед молодого покоління.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

- 1) проаналізувати вплив різноманітних медіаформатів на сприйняття історичних подій та постатей молоддю;
- 2) виявити основні труднощі, з якими стикається молодь у процесі засвоєння історичних знань в умовах інформаційного перевантаження та дезінформації;
- 3) розробити практичні рекомендації для педагогів і батьків щодо ефективних методів формування історичної культури у молоді, що передбачають інтеграцію сучасних медіаресурсів в освітній процес, стимулювання критичного мислення та розвиток умінь усвідомлено оцінювати історичну інформацію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне медіасередовище істотно впливає на способи, за допомогою яких молодь отримує й осмислює історичну інформацію, формуючи її світогляд і ціннісні орієнтації. Розвиток технологій та поширення цифрових платформ створюють нові можливості для ознайомлення з історичними подіями, водночас накладаючи певні обмеження на глибину сприйняття та точність відтворення фактів. У таких умовах медіа є одночасно джерелом знань і чинником впливу на формування критичного мислення, адже вони поєднують інформацію, інтерпретацію та емоційне забарвлення, що здатне як активізувати інтерес до минулого, так і спотворювати уявлення про історичні процеси. З огляду на це, дослідження

впливу різних медіаформатів на історичну свідомість молоді є важливим для розроблення ефективних педагогічних стратегій, які поєднують традиційне навчання з сучасними цифровими ресурсами, формуючи не лише знання, а й здатність критично оцінювати отриману інформацію.

Аналізуючи вплив медіа на сприйняття історії молоддю, можна простежити, як специфіка кожного формату визначає характер взаємодії з історичним матеріалом та впливає на розвиток критичного мислення (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив різних медіаформатів на сприйняття молоддю історичних подій і постатей

Медіаформат	Характер подання історичного контенту	Позитивний вплив на історичну свідомість	Негативний вплив / ризики	Вплив на сприйняття історичних подій і постатей
Телебачення	Документальні фільми, історичні серіали, ток-шоу	Формує загальне уявлення про історичні події; візуалізація полегшує запам'ятовування	Можлива ідеологізація, спрощення фактів	Події часто сприймаються через емоційні образи, постаті – як «герої» або «антигерої»
Соціальні мережі	Короткі відео, пости, меми, сторіс	Швидке поширення історичних знань; зацікавлення молоді історією	Фрагментарність, дезінформація, маніпуляції	Формується поверхневе, часто емоційне ставлення до історії
Блоги	Авторські інтерпретації,	Доступна мова, розвиток критичного	Суб'єктивність, відсутність	Історичні постаті подаються

Медіаформат	Характер подання історичного контенту	Позитивний вплив на історичну свідомість	Негативний вплив / ризики	Вплив на сприйняття історичних подій і постатей
	популярна історія	мислення (за умови якісного контенту)	наукової перевірки	через призму особистої оцінки блогера
Подкасти	Дискусії, аналітичні розмови, інтерв'ю з істориками	Поглиблене розуміння подій, розвиток аналітичного мислення	Обмежена аудиторія, складність сприйняття для частини молоді	Події розглядаються комплексно, з різних поглядів
Онлайн-ігри	Історичні сюжети, реконструкції подій	Зацікавлення історією, інтерактивне навчання	Спотворення фактів заради гри	Історія сприймається як розвага, а не як наукове знання
Освітні платформи	Лекції, курси, інтерактивні матеріали	Системність знань, формування історичної культури	Потребують самодисципліни	Сприяють формуванню цілісного й обґрунтованого бачення історії

Джерело: створено автором на основі [11, с. 260; 12, с. 40; 13, с. 93; 14, с. 246; 15, с. 302]

Телебачення завдяки документальним фільмам і серіалам дозволяє формувати цілісне уявлення про минуле, проте водночас спрощення фактів і потенційна ідеологізація можуть призводити до однобічного сприйняття постатей та подій [11, с. 260]. Соціальні мережі, такі як Facebook, Instagram та YouTube, через короткі відео, пости й меми, сприяють швидкому поширенню

знань та пробудженню інтересу до історії, але поверхневий і емоційно забарвлений контент часто не дозволяє глибоко аналізувати події, а ризик маніпуляцій зростає [12, с. 40]. Блоги та авторські канали на платформах YouTube і TikTok роблять історію більш доступною, проте суб'єктивність і відсутність перевірки можуть спотворювати сприйняття постатей і подій, оскільки інформація подається через особисту оцінку автора. Подкасти з аналітичними бесідами й інтерв'ю з фахівцями створюють умови для комплексного розуміння історії та розвитку аналітичного мислення, хоча інколи створюють труднощі для сприйняття частиною аудиторії. Онлайн-ігри, які відтворюють історичні сюжети, інтегрують інтерактивне навчання, проте перетворення історії на розвагу може спотворювати фактичний зміст подій [13, с. 93; 14, с. 246]. Освітні платформи, такі як Prometheus, Coursera та EdEra, зі структурованими лекціями, курсами та інтерактивними матеріалами забезпечують системність знань і формування цілісного історичного бачення, проте потребують від здобувачів самодисципліни та активної участі [15, с. 302]. Загалом, різноманітність медіаформатів надає нові можливості для вивчення історії з різних перспектив, однак важливо усвідомлювати їхні обмеження, щоб забезпечити розвиток критичного, обґрунтованого та усвідомленого ставлення молоді до минулого, стимулюючи одночасно здатність порівнювати джерела та аналізувати різні інтерпретації подій.

У сучасному інформаційному середовищі молодь стикається з численними викликами у процесі засвоєння історичних знань, оскільки надмірна кількість доступного контенту ускладнює концентрацію та глибоке осмислення подій минулого (див. табл.2).

Основні труднощі засвоєння історичних знань молоддю в умовах
інформаційного перенасичення

Труднощі	Причини виникнення	Прояви серед молоді	Наслідки для історичної свідомості	Можливі шляхи подолання
Інформаційне перевантаження	Надмірна кількість джерел, постійний потік новин і контенту	Поверхнєве читання, втрата концентрації, фрагментарне знання	Несформоване цілісне уявлення про історичні події	Формування навичок відбору та структурування інформації
Дезінформація та фейки	Відсутність перевірки джерел, алгоритми соцмереж	Прийняття неправдивих історичних фактів	Викривлення історичної пам'яті, формування хибних уявлень	Розвиток медіаграмотності та критичного мислення
Маніпулятивні історичні наративи	Політична або ідеологічна заангажованість медіа	Емоційне сприйняття історії, поляризація поглядів	Однобічне трактування подій і постатей	Порівняльний аналіз різних історичних інтерпретацій
Кліпове мислення	Переважає коротких форматів (відео, меми)	Труднощі з аналізом складних тем	Спрошене розуміння історичних процесів	Використання проблемно-аналітичних завдань
Зниження довіри до наукових джерел	Конкуренція між науковим і популярним контентом	Орієнтація на блогерів замість фахівців	Витіснення академічної історії псевдонауковими версіями	Популяризація науки доступною мовою

Труднощі	Причини виникнення	Прояви серед молоді	Наслідки для історичної свідомості	Можливі шляхи подолання
Відсутність навичок критичного аналізу	Недостатня увага до історичної методології в освіті	Неможливість відрізнити факт від оцінки	Некритичне сприйняття історичних наративів	Упровадження курсів з історичної та медіаграмотності

Джерело: створено автором на основі [16, с. 13; 17, с. 102; 18, с. 54; 19, с. 17; 20, с. 9]

Постійний потік новин, публікацій і цифрових матеріалів призводить до поверхневого сприйняття інформації, формуючи фрагментарні уявлення про історичні процеси, які не дозволяють скласти цілісну картину минулого та зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки подій.

Одним із суттєвих чинників, що посилює цю проблему, є поширення дезінформації та фейкових матеріалів, особливо в соціальних мережах, де алгоритми просування контенту не враховують його достовірності [16, с. 13]. Як наслідок, молодь часто приймає недостовірні факти за істину, що викривлює історичну пам'ять та формує хибні уявлення про значущі події й постаті. Ситуацію ускладнюють і маніпулятивні історичні наративи, які виникають під впливом політичної чи ідеологічної заангажованості медіа [17, с. 102]. Емоційне сприйняття історії може спричинити поляризацію думок та однобічне трактування подій, що підвищує ризик спрощеного розуміння складних історичних процесів [18, с. 54].

Особливу роль у формуванні поверхневого мислення відіграє переважання коротких форматів контенту, таких як відео та меми, що стимулюють кліпове сприйняття інформації [19, с. 17]. Це ускладнює аналіз складних історичних тем і вимагає впровадження проблемно-аналітичних завдань в освітній процес для забезпечення глибшого осмислення матеріалу.

Крім того, зниження довіри до наукових джерел унаслідок конкуренції між академічною та популярною інформацією призводить до того, що молодь дедалі частіше орієнтується на блогерів і авторів контенту без належної кваліфікації, що сприяє витісненню достовірних історичних знань псевдонауковими версіями [20, с. 9].

У контексті формування історичної культури молоді в умовах медіасередовища доцільним є впровадження системи практичних підходів, орієнтованих як на педагогів, так і на батьків. Така стратегія спрямована не лише на поглиблення історичних знань, а й на розвиток уміння критично оцінювати інформацію, з якою молодь стикається щодня. Сучасне інформаційне середовище істотно впливає на сприйняття минулого, що зумовлює необхідність цілеспрямованого педагогічного та виховного супроводу.

Звернення до історичного досвіду, зокрема до феномена українського козацтва, дозволяє усвідомлювати історію як носія цілісної культурної та духовної парадигми, у якій світоглядні, релігійні та естетичні чинники перебувають у тісному взаємозв'язку [21, с. 24]. Це свідчить про те, що історична культура формується не лише через фактологічні знання, а й через усвідомлення ціннісних основ національної ідентичності, які в сучасному медіапросторі часто зазнають спрощення або фрагментації.

Використання медіаресурсів у навчанні історії розглядається як ефективний засіб підвищення зацікавленості та активної участі здобувачів. Залучення документальних матеріалів, цифрових архівів та освітніх платформ створює умови для глибшого розуміння історичних процесів, оскільки візуальний і мультимедійний контент сприяє більш осмисленому сприйняттю складних подій. У цьому форматі навчання особлива увага приділяється аналізу джерел, що поступово формує навички визначення авторської позиції та усвідомлення суб'єктивності історичних інтерпретацій.

Подібно до того, як цифрові технології в сучасному мистецтві можуть слугувати засобом збереження та трансформації культурної ідентичності, медіаінструменти в історичній освіті мають потенціал поєднувати традиційні основи з новими формами їх подання [22, с. 750]. Водночас це актуалізує етичні питання щодо впливу цифрового контенту на сприйняття історії, зокрема щодо ризиків глобалізації культурних наративів та втрати локального контексту.

Важливе значення у формуванні історичної культури має дослідницька діяльність, що реалізується через роботу з інтерактивними ресурсами, віртуальними музеями та аудіо- і візуальними матеріалами. Такий підхід сприяє активному залученню молоді до пізнання історії, оскільки передбачає самостійний пошук, порівняння та узагальнення інформації з різних джерел. У процесі дослідницької роботи формується здатність не лише відтворювати факти, а й осмислювати їх у ширшому соціальному та культурному контексті.

Важливим складником цього процесу є формування естетичного смаку, що в умовах медіазалежного суспільства набуває особливої актуальності. Показовим у цьому контексті є досвід Василя Стуса, який у своїх листах наголошував на свідомому доборі книжок, музики та фільмів як засобів духовного та культурного самовиховання, що може слугувати орієнтиром для сучасної медіаосвіти [23, с. 234].

Значний потенціал для розвитку історичної свідомості мають також дискусії з актуальних історичних тем. Критичний аналіз матеріалів із медіапростору в освітньому середовищі сприяє формуванню аргументованої позиції та усвідомленню різноманітності поглядів на минуле. Це, відповідно, знижує ризик некритичного сприйняття маніпулятивних або спрощених історичних наративів.

Поряд з освітнім середовищем важливу роль у формуванні історичної культури відіграє родина. Спільне осмислення історичного контенту,

представленого в мас-медіа, сприяє розвитку уміння ставити запитання до інформації та виявляти її приховані смисли. Така взаємодія допомагає молоді не лише глибше розуміти історичні події, а й формує відповідальне ставлення до споживання інформації загалом.

Окремої уваги потребує супровід медіаспоживання, який передбачає формування навичок перевірки достовірності інформації та усвідомлення механізмів її поширення. Це зменшує вразливість молоді до дезінформації та спотворених історичних фактів і поступово формує розуміння того, що не кожне медіаповідомлення є надійним джерелом знань.

Важливим чинником у цьому процесі є розвиток медіаграмотності, що дозволяє розпізнавати маніпуляції, фейки та емоційно забарвлені наративи. Засвоєння таких умінь сприяє формуванню стійкої історичної та громадянської позиції, яка ґрунтується на перевірених знаннях і критичному аналізі.

Залучення молоді до створення власних історичних матеріалів, зокрема презентацій чи цифрових проєктів, стимулює активне засвоєння знань і сприяє розвитку рефлексії. У процесі самостійного осмислення історичних подій формується здатність робити обґрунтовані висновки та пов'язувати минуле з сучасними суспільними процесами. Отже, комплексний і послідовний підхід до виховання історичної культури в медіасередовищі створює умови для підвищення рівня історичної свідомості та критичного мислення молоді.

Висновки. Дослідження показало, що вплив медіаформатів на сприйняття історичних подій та постатей молоддю є специфічним. Телебачення, соціальні мережі, блоги, подкасти, онлайн-ігри та освітні платформи забезпечують доступ до історичної інформації, проте кожен із них формує уявлення про минуле у власний спосіб, що підкреслює важливість урахування медіасередовища при організації освітнього процесу. Аналіз також виявив, що надмірне навантаження контентом та інформаційне перенасичення спричиняють поверхневе сприйняття матеріалу й фрагментарність знань, а

дезінформація, маніпулятивні наративи та кліпове мислення формують емоційну оцінку історичних подій і знижують довіру до наукових джерел, ускладнюючи критичний аналіз.

На основі отриманих результатів розроблено рекомендації для педагогів і батьків, які передбачають інтеграцію медіаресурсів в освітній процес, стимулювання дослідницької діяльності та організацію обговорень історичних тем. Поєднання розвитку медіаграмотності й створення власних історичних матеріалів сприяє поглибленому розумінню минулого, розвитку критичного мислення та формуванню усвідомленої історичної й громадянської позиції.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному вивченні впливу сучасних медіа на історичну свідомість молоді, що дозволяє визначити специфічні проблеми та можливості сучасного інформаційного середовища. Отримані результати підкреслюють значення медіаграмотності як інструменту протидії дезінформації та стимулювання критичного мислення.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі ефективності різних медіаінструментів у навчанні історії та розробленні методик інтеграції новітніх технологій для формування більш усвідомленого й критичного ставлення молоді до історичних знань.

Список використаних джерел

1. Левченко М., Чуприна Б., Кузякіна Д. Медіакультура та її вплив на формування суспільних цінностей. *Fine Art and Culture Studies*. 2025. № 1. С. 363–369. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-52>.
2. Байда М. Видозміна практик споживання медіа в Україні: від традиційних до цифрових. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2025. № 50. С. 329–335. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.980>.

3. Мороз І. М., Каюн В. О. Роль історичної освіти у формуванні громадянської ідентичності молоді. *Вісник гуманітарних наук*. 2025. № 12. С. 1–21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17438988>
4. Толочко С. Громадянська ідентичність особистості: актуальність формування та виявлення в сучасній Україні. *Advanced Linguistics*. 2023. № 11. С. 181–191. DOI: <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2023.11.277433>
5. Ллойд-Маєр О. В. Становлення медіамистецтва в Україні: соціокультурний контекст. *Вісник Національної академії керівних працівників культури та мистецтв*. 2025. № 1. С. 123–128. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2025.327934>
6. Артемчук О. Ф. Методологічний інструментарій для формування політичної культури української молоді у довоєнний період та під час війни. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2025. Т. 4, № 67. С. 215–230. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.67.342261>
7. Прудникова О. В. Інформаційна культура сучасної молоді: філософська рефлексія проблемного поля. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2024. Т. 2, № 61. С. 67–77. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.61.304628>
8. Шостак В., Москвич О. Культурне дозвілля молоді: конструювання і відтворення смислів у субкультурі в контексті медіатрансформацій. *Fine Art and Culture Studies*. 2025. № 4. С. 414–419. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-53>
9. Горбач Н. В., Стрельбіцька О. О. Вплив медіакультури на формування лексики сучасної молоді. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2022. № 2. С. 16–22. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.2.3>

10. Дворянин П. В. Війна і молодь: молодіжна політика у мас-медійноому дискурсі України (2014–2022). *Проблеми гуманітарних наук. Серія Історія*. 2024. Спецвипуск. С. 44–61. DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.spec.4>
11. Singh L., Ahmad T. A. Examining the impact of social media on youth and its future for history learning. *Paramita: Historical Studies Journal*. 2022. Vol. 32, № 2. P. 253–262. DOI: <https://doi.org/10.15294/paramita.v32i2.35055>
12. Dzihora K. The influence of social networks on the construction of historical memory. *Схід*. 2024. № 6 (4). С. 35–41. DOI: <https://doi.org/10.21847/2411-3093.2024.647>
13. Уханова Н. С. Деструктивний вплив засобів масової інформації на суспільну і особистісну свідомість та поведінку молоді. *Інформація і право*. 2022. № 1(40). С. 89–96. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.1\(40\).254346](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.1(40).254346)
14. Субота Є. Вплив телебачення та соціальних мереж на формування медіареальності. *Український інформаційний простір*. 2020. № 1(5). С. 243–252. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(5\).2020.206132](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(5).2020.206132)
15. Міщенко А., Теремко В. Вплив медіа на формування довіри громадян до влади в період війни. *Український інформаційний простір*. 2023. № 1(11). С. 301–312. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(11\).2023.279723](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(11).2023.279723)
16. Voitovych N., Kitsa M., Mudra I. Media education and media literacy as a factor in combating disinformation. *Journalism and Media*. 2025. Vol. 6, № 4. Article number 188. DOI: <https://doi.org/10.3390/journalmedia6040188>
17. Ласкова-Ярмоленко А., Слинкова Т. Медіаграмотність в системі освіти: сучасні вимоги у сфері соціальної комунікації. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2024. Т. 1, № 32. С. 100–105. DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-1\(32\)-100-105](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-1(32)-100-105).

18. Василенко О. В. Медійно-інформаційна грамотність та медіаосвіта як сучасні світові тенденції. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2024. Т. 26, № 2. С. 45–55. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(26\).2024.45-55](https://doi.org/10.35387/od.2(26).2024.45-55)
19. Kops M., Schittenhelm C., Wachs S. Young people and false information: A scoping review of responses, influential factors, consequences, and prevention programs. *Computers in Human Behavior*. 2025. Vol. 169. Article number 108650. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2025.108650>
20. Viguer P., Picó-Garcés M.-J. Development and validation of an intervention protocol to promote media and information literacy for critical thinking in adolescents' use of social media. *Social Sciences Humanities Open*. 2025. Vol. 12. Article number 101807. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101807>
21. Піщанська В. М. Феномен українського козацтва як етнокультурної спільності. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. № 40. С. 18–26. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/1693> (дата звернення: 27.12.2025).
22. Zholdak D. The Art of Opera Design in the Context of the Digital Turn: Culture, Technology, Ethics. *International Journal on Culture, History, and Religion*. 2025. Vol. 7, № SI3. P. 736–754. DOI: <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7isi3.261>
23. Коткова Л. Концептуальна картина світу в епістолярній спадщині Василя Стуса. *Освіта Донеччини: історія, сьогодення та майбутнє: колективна монографія* / відп. ред. Д. Малєєв. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2023. С. 209–245. DOI: <https://doi.org/10.36074/d-oblipro.monograph-2023>